

A leírt készüléknek legfőbb előnye az, hogy a csemeték beföldelését nagyon szabályosan lehet vele végezni, — holott a közönséges léczeknél, mint tudjuk, különösen a gyenge lucz fenyő csemetéknél a beföldelés sokszor tulságosan nagy, ellenben nagyobb csemetéknél a kívátnál többnyire kisebb.

Egy másik előnye az, hogy a berakott csemeték — bárminő állásban tartjuk is — nem szóródnak ki belőle.

Hátránya az, hogy szerkezete szövevényes, s mint ilyen, a romlásnak ki van téve. Az ebbeli aggodalom azonban nagyrésztben eloszlik, ha jól megvizsgáljuk a csiptető fogak szerkezetét. Ezek ugyanis a szerkezetbe — bárminő helyzetben legyenek is — nagyon csekély földet engednek bejutni — ugyannyira, hogy a készülék e miatt két három napig is használható. Különben is a készülék a felső lécz felnyitása után igen könnyen tisztítható.

Dobry e készülékkel a mult évben már dolgozott és 4 munkással 10—12 ezer 2 éves lucz fenyő csemetét iskolázott át. E lécz alkalmazása mellett 1000 drb csemete átiskolázásához 0·4—0·3 napszám szükséges, — holott a közönséges lécczel való átiskolázásnál 0·8—0·6 napszámra volt hasonló körülmények között szükség.

Ára felületes számítás szerint 6 frtra tehető.

A badeni megygy tenyésztéséről.

— Irta: Ratkovszky Károly, m. kir. főerdész. —

Sopronvármegye nyugati részén Nagy-Marton, Pecsenyéd, Borbolya, Zemenye, Petőfalva és Stodra községekben, a pipaszárak és botok gyártására használt u. n. badeni

meggy (*Prunus mahaleb*) nagyban tenyésztetik s ujabban már eredménynyel versenyezhetnek a termelők az alsó-ausztriai Badennel és vidékével.

Számos külföldi czég itt fedezi szükségletét, sőt bécsi kereskedők is, daczára a nagyobb távolságnak és szállítási költségnek, itt vásárolnak, a mi mindenesetre az anyag jósága mellett bizonyít.

Az említett községek lakosságának egyik főjövedelmi forrását épen a meggyfa tenyésztése képezi s arra való tekintettel, hogy eunek meghonosítása más vidéken nagy haszonnal jár, nem vélek egészen felesleges munkát teljesíteni, ha itt szerzett tapasztalataimat az igen tisztelt szaktársak és érdeklődők elé terjesztem.

A badeni meggy leginkább a szelid lejtű dombos vidéket s a meszes talajt kedveli, de jól tenyészik a síkságon is, a mire példa Babot-Ordód rábaközi község, hol egy-két kisbirtokos szintén jó eredménynyel tenyészt.

Általában véve pedig a szőlőnek megfelelő talajt és fekvést szereti a meggy is leginkább; a nagy-martoni járásban többnyire a szőlők közt elszórtan vannak a meggyfa-ültetvények. A *phylloxera vastatrix* által kipusztított szőlők területének helyes értékesítése szempontjából mindenesetre érdemes a badeni meggyre is gondolni s kötelességet vélek teljesíteni, midőn itt még különösen kiemelem azt, hogy a szőlőmiveléshez értő lakosság legkönnyebben sajátíthatja el és illetve szokhatja meg a badeni meggy kezelését.

A tenyésztésnél a következők tartandók szem előtt:

Első sorban csemetéket kell nevelnünk s e czélból az ősszel gyűjtött s jól megtisztított magvak 3—5 cm távolságban vettetnek el sorokban, melyek távolsága szintén legalább ekkora legyen; a mag vetése az érés utáni

tavaszon történik. A csemeték a veténykertben csak egy évig maradnak s a vetést követő tavaszon már rendeltetési helyükre ültetendő át. Csemetéket különben czél-szerű vásárolni s e vidéken, valamint Badenben is 1000 drb 3 frtéért kapható.

A terület, melyen a meggyet tenyészteni akarjuk, az egy éves csemeték kiültetése előtt, ha nem pihent földről van szó, jól megtrágyázandó s 60—80 cm. mélységig megforgatandó. Most az egy éves csemeték 2·5 láb csemetetáv- és 3·5 láb sortáv mellett kiültetnek; a nőtér tehát 8·75 □' vagyis egy kat. holdra szükséges 6585 darab csemete.

Az ültetés első évében csak a gyomoktól kell tisztán tartani a területet, s ősszel a töre metszést kell fogantatosítani az összes most már két éves csemetéken. Az így származó tuskók a következő (3-dik) évben sarjakat hajtának s ezek képezik az ültetvény felhasználandó anyagát, a mit azonban összesen három éven át kell gondozásban részesíteni. E sarjak ápolása igen sok munkát s ügyességgel igényel, de némi gyakorlat után ez könnyen elsajátítható s tekintettel a nagy jövedelmezőségre, a ráfordított munkát nem lesz oka megbánni a tulajdonosnak.

A két éves tuskón rendszeren 3—5, átlag 4 sarjhajtás tartatik fenn; az egy éves sarjak ősszel 1·6—2·0 m. hosszban fent levágnak s alsó leveleiktől, rügyeiktől és mindennemű kidudorodástól megtakaríttatnak. Ősszel rendszeren csak a sarj alsó fele tétetik így simává; a sarj felső részén levő rügyek, kivéve a legfelső 4—5-öt, a sarj életének 2-odik tavaszán simíttatnak illetve nyestetnek le. A rügyek és hajtások lesimitása igen éles, könnyű késsel történik és pedig felülről lefelé metszve, hogy a héj megsértése, vagy mélyebb bevágás egyáltalában könnyebben

legyen elkerülhető. A sarjakon meghagyott felső rügyekből minden sarjon külön kis korona fejlődik, de ezenkívül keletkeznek még apró oldalhajtások is a sarj törzsén; ez utóbbiak kézzel lecsipendők s itt különösen gondosan kell eljárni, hogy tiszta árút kaphassunk. Ezen oldalhajtások május hó elejétől július hó végeig szoktak keletkezni s így ezen idő alatt minden nyolcz napban gondosan megvizsgálandó az ültetvény s minden egyes hajtás lecsipendő.

A sarjak már az első év végén két-két töke közé szúrt karóra köttetnek és pedig legczélszerűbben szalmával; a második év őszen a sarjak koronája lenyesetik s minden ágcsomkon csak egy rügy hagyatik meg.

A harmadik év őszen — a sarjak korát tartva szem előtt — a hajtások a tuskókról lefűrészeltetnek, úgy, hogy a megmaradó csomk lehetőleg kicsiny legyen; ugyanekkor a koronák is újból lenyesetnek s az árú nyalábokra csomagoltatván, eladásra kerül. A sarjak két és három éves korában a terület úgy, mint az első évben, csak gondosan gyömlálandó s e közben sekélyen megkapálandó.

Az itt leírt műveletek mind feltétlenül szükségesek s céljuk az, hogy teljesen sima s lehetőleg hengeres növéssü hajtások termeltessenek. Mindkét cél tényleg el is érhető s csak e tekintetben kifogástalan árú hozható piacra.

A sarjak, mint már említettem, három éves korukban használtatnak fel s azokat előbb levágni vagy tovább fentartani nem szabad, mert a két éves sarj még éretlen, kérge könnyen lehámlik s így feldolgozásra nem alkalmas; a három évesnél idősebb hajtás pedig elveszti rugalmasságát, szürke színt kap s így szintén nem használható. A tuskók élének rendesen 25—30 évig s kitünően sarjadzának; az ennél vénebbek már új egyedekkel pótl-

landók, a mi azonban ne ültetés útján történjék, mert a fiatal csemete könnyen elnyomatik, hanem legegyszerűbben úgy, hogy egy szomszédos erősebb sarjat a földbe bujtatunk, mely már a második évben önállóvá lesz s anyatörzsétől elmentszhető.

A véghasználat után ősszel az egész terület ujonnan jól megtrágyázandó s felásandó; ezután ismét három éven át a fent leírt munkákat következik. Ha magot is akarnánk tenyészteni, akkor czélszerű e célra egy kis területet kihasítani s itt a sarjak nyesését teljesen mellőzni, hogy bővebb termést kaphassunk. A két éves sarj már terem csiraképes magot; a gyümölcs érése alkalmával a madarak tesznek benne kárt, miért azok ellen megvéendő. Általában pedig az ültetvényben sok kárt tehetnek a nyulak, egerek és pajodok, melyek pusztításáról gondoskodnunk kell. Az egy éves sarjakat érzékenyen károsítják a levéltetvek is; ezek ellen legjobban úgy védekezünk, hogy dohányt forrázva le, annak lehűtött levélvel befecskendezük az ellepett hajtásokat. Tervben van ez irányban a kísérletezés rézgálicz-oldattal is, de még megbízható adatok nem állanak rendelkezésre.

Hátra van még, hogy az ültetvények telepítési és ápolási költségeit, valamint jövedelmezőségét is kimutassam.

1. E vidéken egy kat. hold jó minőségű szántónak vagy szőlőnek alkalmas föld eladási értéke átlag 400 frt, ennek 5-ös kamatja 4 éven át	80 frt — kr.
2. Földadó 4 éven át	64 „ — „
3. Egyéb költségek: pótlódó, őrzés stb,	32 „ — „
4. 25 szekér trágya 3 frt 50 kr-jával	87 „ 50 „
5. Földforgatás □ ölenként 7 kr.	112 „ — „

6. 7000 drb csemete	21 frt — kr.
7. 7000 drb csemete elültetése 11 nap- szám 1 frtjával	11 „ — „
8. Gyomlálás az ültetés első évében a talaj sekély meglazításával 20 napszám 50 krjával	10 „ — „
9. A csemeték töre metszése ősszel 7 napszám 1 frtjával	7 „ — „
10. Gyomlálás és kapálás az 1., 2. és 3. évben (a sarjak közt) évente 20 nap 50 krjával, 60 nap	30 „ — „
11. Levelek és rügyek lesimitása a hajtások 1 éves korában, ősszel és tavasz- szal, 35 napszám 1 frtjával	35 „ — „
12. Hajtások lecsipése (május, július) a sarjaknak első évében 120 napszám 50 krjával	60 „ — „
13. Felső ágrészek lenyesése az első évben 10 napszám 1 frtjával	10 „ — „
14. A korona nyesése a sarjak 2 éves korában, 15 napszám 1 frtjával	15 „ — „
15. A kifejlett sarjak lenyesése és el- készítése a 3. év őszén, 20 napszám 1 frtjával	20 „ — „
Összes kiadás a telepítés 4 első évé- ben tehát	594 frt 50 kr.

A következő időszak már csak 3 évre terjed s a fent kimutatott kiadásokból néhány elesik; így

1. tételnél elmarad	20 frt
2. „ „	16 „
3. „ „	8 „

5. tétel elmarad egészen . .	112	frt
6. „ „ „ . .	21	„
7. „ „ „ . .	11	„
8. „ „ „ . .	10	„
9. „ „ „ . .	7	„

Összesen . . 205 frt

vagyis a következő három év kiadása már csak 389·5 frt, a mi továbbra is, az új telepítés szükségességének beálltaig, ugyanaz marad.

Ezzel szemben a jövedelem az első négy évben és a következő 3—3 éves fordákban egyaránt következő lesz:

Minden tuskón terem átlag 3—5 drb = 4 drb, 14 mm középátmérőjű 1·6—2·0 m hosszú sarjhajtás; ennek értéke darabonként 11—14 kr., átlag 12·5 kr.; 6585 tuskón lesz $6585 \times 4 = 26340$ drb hajtás 12·5 kr-ával = 3292·5 frt. Ha ebből még 10%-ot — a mi igen magas szám — apadék fejében levonunk, marad kereken nyers haszon 2963·3 frt, vagyis az első 4 éves időszakban $2963·3—594·5 = 2368·8 : 4 = 592·2$ frt, a következő 3—3 éves időszakokban pedig $2963·3—389·5 = 2573·8 : 3 = 857·9$ frt tiszta jövedelem k.-holdankint.

Olyan vidéken, hol a napszám, föld és trágya olcsóbb, mint a sűrű népességű Sopronvármegyében, az előállítás költségek mindenesetre jelentékenyen apadni fognak, de viszont valószínűleg az eladásra kerülő árú értéke is kisebb lenne, ha a vidék a világforgalom főhelyeitől távol van. Mig azonban túltermelés nincs, mindenesetre állítható, hogy a badeni meggygyfa tenyésztése rendkívüli nagy hasznot hoz.

Olyan helyeken, hol sok a vad, kerítés is szükséges, a mi emeli ugyan a termelési költséget, de viszont biztosítja is a sikert.

A kereskedelembe 14 mm. középátmérőn aluli s 1.5 m.-nél rövidebb sarjak nem szerepelhetnek, de a badeni megyy a leirt gondozás mellett okvetlenül eléri e kívánt legkisebb méreteket. A véghasználat rendesen szüret ideje körül foganatosittatik s az egyes sarjak végén levő ágak lehetőleg úgy nyestetnek le, hogy a csonkok fent megmaradván, egyes szebb példányokból különböző faragványok is készithetők. A különleges alakok jobban is fizettetnek s a termelő e téren is nagy anyagi haszon reményében működhetik. A kész árú szárító kamrákba jön, hol azután olajjal páczolják, fényezik, s párolás után a kellő alakba hozzák. A nagy közönség már jó drágán fizeti meg a megygyfából előállított czikkeket, melyeknek kelendősége, különösen a pipaszáraké, mindig igen nagy.

A Besztercebánya szab. kir. bányaváros tulajdonát képező erdőbirtok gazdasági viszonyainak ismertetése.

Irta: Herdina László városi főerdész.

(Vége.)

Kezelés.

A városi erdőség kezelését a legrégibb időktől fogva egész 1884. évig egy erdőtiszt vezette, a városi tűzifaraktárban és anyagraktárban egy-egy raktárőr és a külső szolgáltnál 4 erdőőr volt alkalmazva.

De mivel az erdőtörvény 17. §-ából kifolyólag a városnak az erdőkezelést a szak és rendszer követelményeinek megfelelően szabályozni kellett és mivel továbbá a szétszórt és hosszúra nyújtott városi erdőbirtok kezelése, tekintettel arra, hogy az összes erdőből nyerhető termények fogyasztója maga a város és annak